

Міністерство освіти і науки України
**НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОЛОГО-НАТУРАЛІСТИЧНИЙ ЦЕНТР
УЧНІВСЬКОЇ МОЛОДІ**

04074. Київ, Вишгородська, 19

Тел. 430-02-60, 430-43-90

e-mail: nenc@nenc.gov.ua

«21» січня 2021 р.

№ 12

**Директорам обласних еколого-
натуралістичних центрів
(станцій юних натуралістів)**

**Директорам Департаментів
освіти і науки**

**Про проведення Всеукраїнського
конкурсу науково-дослідницьких робіт
випускників учнівських лісництв**

Шановні колеги!

Національний еколого-натуралістичний центр учнівської молоді Міністерства освіти і науки України спільно з Товариством лісівників України запроваджує з 2021 року проведення щорічного Всеукраїнського конкурсу дослідницьких робіт випускників учнівських лісництв.

Метою заходу є створення умов професійного розвитку учнівської молоді, стимулювання інтересу до дослідницької роботи, оволодіння сучасними інноваційними технологіями у галузі лісового та садово-паркового господарства.

У 2021 році конкурс проводиться з нагоди святкування 30-ї річниці Незалежності України та 100-річчя від дня народження Бориса Миколайовича Лук'янова, міністра лісового господарства 1966-1979 рр.

З приводу організаційних питань звертайтеся: Товариство лісівників України, 01601, м. Київ, вул. Шота Руставелі, 9-А, e-mail: vr-tlu@ukr.net, сайт: <https://tlu.kiev.ua/>, тел. +380 44 235-23-48; Національний еколого-натуралістичний центр учнівської молоді МОН України, 04074, м. Київ, вул. Вишгородська, 19, e-mail: fedorchuk@nenc.gov.ua, сайт: <https://nenc.gov.ua/>, тел. +380 0974099089 (Михайло Федорчук).

Положення про Всеукраїнський конкурс дослідницьких робіт випускників учнівських лісництв додається.

**Директор НЕНЦ
доктор педагогічних наук,
професор**

В. В. Вербицький

ПОЛОЖЕННЯ
про щорічний Всеукраїнський конкурс дослідницьких
робіт випускників учнівських лісництв

*(у 2021 році присвячений 30-річчю утворення України
та 100-річчю з дня народження
Бориса Миколайовича Лук'янова,
міністра лісового господарства України 1966–1979 рр.)*

I. Загальні положення

1. Це Положення визначає порядок організації та проведення Всеукраїнського конкурсу дослідницьких робіт випускників учнівських лісництв (далі – Конкурс), завдання Конкурсу, вимоги до дослідницьких робіт, визначення та нагородження переможців, фінансування Конкурсу.

2. Конкурс проводиться щороку з метою створення умов для професійного розвитку учнівської молоді учнівських лісництв, стимулювання їхнього інтересу до дослідницької роботи, оволодіння ними інноваційними технологіями у галузі лісового й садово-паркового господарства та деревооброблювальних технологій. Щорічний конкурс присвячується одному з видатних лісівників України.

3. У Конкурсі можуть брати участь учні 11 класів закладів загальної середньої освіти, що є випускниками учнівських лісництв.

4. Товариство лісівників України (далі – ТЛУ) проводить Конкурс за підтримки Державного агентства лісових ресурсів України та Національного еколого-натуралістичного центру учнівської молоді МОН України.

5. Організаційно-методичне забезпечення Конкурсу здійснює секретаріат Президії Всеукраїнської Ради ТЛУ.

6. Контроль за організацією, проведенням та дотриманням вимог цього Положення здійснює Президія Всеукраїнської Ради ТЛУ (надалі – Президія ВР ТЛУ) та обласні організації ТЛУ.

7. Конкурс оголошується **не пізніше 01 лютого** рішенням Президії ВР ТЛУ за трьома дослідницькими спрямуваннями:

- ліс та лісові ресурси у житті людини;
- рослини урбанізованого середовища та озеленення населених пунктів;

- вироби з деревини та раціональне використання деревинних ресурсів.

II. Завдання Конкурсу

Основними завданнями Конкурсу є:

- виявлення та розвиток обдарованих учнів, сприяння реалізації їх дослідницьких здібностей;
- стимулювання самовдосконалення учнівської молоді;
- популяризація професій лісівничого спрямування, а також досягнень науки, техніки й інноваційних технологій у галузі лісового й садово- паркового господарства та деревооброблювальних технологій;
- залучення провідних вчених, наукових, науково-педагогічних працівників до активної роботи з обдарованою учнівською молоддю.

III. Вимоги до наукових робіт

1. На Конкурс подаються самостійно підготовлені дослідницькі роботи (далі – Роботи) учнів 11 класів закладів загальної середньої освіти які є учнями учнівських лісництв.

2. Роботи повинні ґрунтуватися на певних науковій та експериментальній базах, містити дані особисто проведених дослідів, спостережень чи пошукової роботи, результати їх опрацювання, аналізу й узагальнення, посилання на відповідні наукові джерела; відобразити власну позицію молодого дослідника.

3. У роботах мають бути чітко визначені: мета, об'єкт і предмет дослідження, завдання, методи дослідження, відмінність і перевага запропонованих підходів і результатів.

4. До роботи мають бути додані відгуки наукового керівника, який підтверджує достовірність наведених у роботі результатів, а також рецензія фахівця відповідного напрямку (досвідченого педагогічного, наукового чи науково-педагогічного працівника, спеціалістів лісового господарства).

5. Дослідницькі роботи оформлюються відповідно до таких вимог:

- текст друкується шрифтом Times New Roman, міжрядковий інтервал 1.5, кегль 14, аркуш формату А4, поля: ліве – 30 мм, праве – 10 мм, верхнє і нижнє – по 20 мм;

- робота повинна мати титульну сторінку (на ній зазначаються тільки шифр (не більше двох слів), дослідницьке спрямування та назва роботи), зміст, вступ, основну частину, висновки, список використаної літератури;

- робота обов'язково має містити посилання на джерела інформації у разі використання ідей, тверджень, відомостей, отриманих іншими особами;

- загальний обсяг роботи не повинен перевищувати 20 сторінок без урахування додатків та переліку літературних джерел;

- якщо в роботі використано специфічну термінологію, а також маловідомі скорочення, нові символи, позначення тощо, то їх перелік подається у вигляді окремого списку, який розміщується перед вступом;

креслення та ілюстрації, що додаються до роботи, повинні бути скомпоновані на аркуші формату А3 або А4.

Наукові роботи подаються в друкованому вигляді та на електронних носіях.

6. Наукові роботи виконуються українською мовою.

7. Структурування та оформлення роботи здійснюється відповідно до встановлених вимог (додаток 1).

8. Окремо під тим самим шифром подаються відомості про автора та керівника дослідницької роботи (додаток 2).

IV. Проведення Конкурсу

1. Конкурс відбувається в період **01 квітня – 10 травня** у два тури.

I тур – у обласних організаціях ТЛУ з **01 по 30 квітня** (проводиться рецензування робіт фаховою конкурсною комісією та визначення переможців в областях (1, 2, 3 місце) роботи яких направляються на II тур конкурсу;

II тур - у базовому закладі вищої освіти, визначеному рішенням Президії ВР ТЛУ з **01 травня по 10 травня**.

II тур Конкурсу проводиться у два етапи:

перший етап – рецензування робіт фаховою конкурсною комісією та визначення переможців Всеукраїнського конкурсу (1, 2, 3 місце);

другий етап – проведення підсумкової науково-практичної конференції.

2. Для організації та проведення I туру Конкурсу у обласних організаціях ТЛУ за рішенням обласної Ради ТЛУ створюються обласні конкурсні комісії, на розгляд яких випускники учнівських лісництв подають свої дослідницькі роботи.

3. До складу обласних конкурсних комісій входять представники Товариства лісівників України, науково-педагогічні працівники вищої освіти, педагогічні працівники закладів загальної середньої освіти, регіональних еколого-натуралістичних центрів учнівської молоді МОН України (склад комісії до 5 чоловік).

4. Обласна конкурсна комісія з проведення I туру Конкурсу відбирає не більше трьох наукових робіт призерів обласного конкурсу та надсилає їх до базового закладу вищої освіти у строк **до 01 травня**. Номінант визначений переможцем I туру обласного конкурсу отримує направлення від лісогосподарського підприємства до вищого навчального закладу на

навчання за спеціальністю лісове господарство, садово-паркове господарство та деревооброблювальні технології.

5. Для організації та проведення II туру Конкурсу на території базового закладу вищої освіти створюється фахова конкурсна комісія, персональний склад якої затверджується рішенням Президії ВР ТЛУ.

6. До складу фахової конкурсної комісії входять наукові, науково-педагогічні працівники базового закладу вищої освіти, представники Товариства лісівників України, Державного агентства лісових ресурсів України, Національного еколого-натуралістичного центру учнівської молоді МОН України (склад комісії до 5 чоловік).

7. Протягом першого етапу II туру Конкурсу фахова конкурсна комісія розглядає подані дослідницькі роботи та здійснює їх рецензування. Одна робота рецензується двома рецензентами.

8. За результатами рецензування формується рейтинговий список наукових робіт (далі – рейтинговий список), який оприлюднюється на веб-сайті ТЛУ.

9. Фахова конкурсна комісія на своєму засіданні на підставі рецензій приймає рішення щодо визначення наукових робіт, автори яких запрошуються на підсумкову науково-практичну конференцію.

10. Авторам відповідних наукових робіт фахова конкурсна комісія надсилає запрошення для участі у підсумковій науково-практичній конференції (не пізніше ніж за два тижні до дати її проведення) для наукової доповіді та захисту роботи.

Якщо претендент на нагородження не має можливості приїхати для участі у підсумковій науково-практичній конференції, допускається його участь з використанням телекомунікаційних засобів у режимі відеоконференції.

За рішенням фахової конкурсної комісії підсумкова науково-практична конференція також може бути проведена у режимі відеоконференції.

11. Інформація про дату проведення підсумкової науково-практичної конференції, списки запрошених для участі у конференції та їх наукові роботи висвітлюються на веб-сайті ТЛУ.

12. Фахова конкурсна комісія веде реєстр учнівських дослідних наукових робіт з метою виключення можливості повторного подання їх на Конкурс.

13. Документація з проведення II туру Конкурсу зберігається у секретаріаті Президії ВР ТЛУ.

V. Визначення та нагородження переможців Конкурсу

1. Після проведення підсумкової науково-практичної конференції фахова конкурсна комісія підбиває підсумки II туру Конкурсу та приймає рішення про визначення переможців Конкурсу.

2. Для відзначення переможців другого туру конкурсу встановлюються винагороди (з урахуванням оподаткування):

- за перше місце – 15 тис. грн;
- за друге місце – 12 тис. грн;
- за третє місце – 9 тис. грн.

3. Президія ВР ТЛУ, при необхідності, може переглянути розмір грошової винагороди переможців другого туру конкурсу та встановлювати додаткові заохочувальні винагороди.

4. Наукові роботи переможців Конкурсу оприлюднюються на веб-сайті ТЛУ.

5. Дипломи переможців Конкурсу видає ТЛУ за підписом Голови ТЛУ та голови фахової конкурсної комісії. У разі втрати диплом не поновлюється.

6. Фахова конкурсна комісія для заохочення учнівської молоді може видавати сертифікати учасників Конкурсу та відзнаки в окремих номінаціях в т.ч. керівникам наукових робіт.

7. Перелік переможців, відзначених дипломами I–III ступенів затверджується рішенням Президії ВР ТЛУ.

VI. Фінансування Конкурсу

1. Витрати на проведення I туру Конкурсу та на пересилання робіт до базового закладу вищої освіти здійснюються за рахунок обласних організацій ТЛУ.

2. Матеріально-технічне забезпечення II туру Конкурсу, витрати на рецензування робіт та проведення підсумкової науково-практичної конференції здійснюються за рахунок ТЛУ.

3. Витрати на відрядження учасників II туру Конкурсу здійснюються за рахунок обласних організацій ТЛУ.

Вимоги до структурування та оформлення учнівських дослідницьких робіт

I. Структура роботи

1. Дослідницька робота має бути побудована за певною структурою. Основні її складові: титульна сторінка; зміст; перелік умовних позначень, символів, скорочень, термінів (за потреби); вступ; основна частина; висновки; список використаних джерел; додатки (за потреби).

2. Титульний аркуш є першою сторінкою роботи, яка заповнюється за зразком (рис. 1).

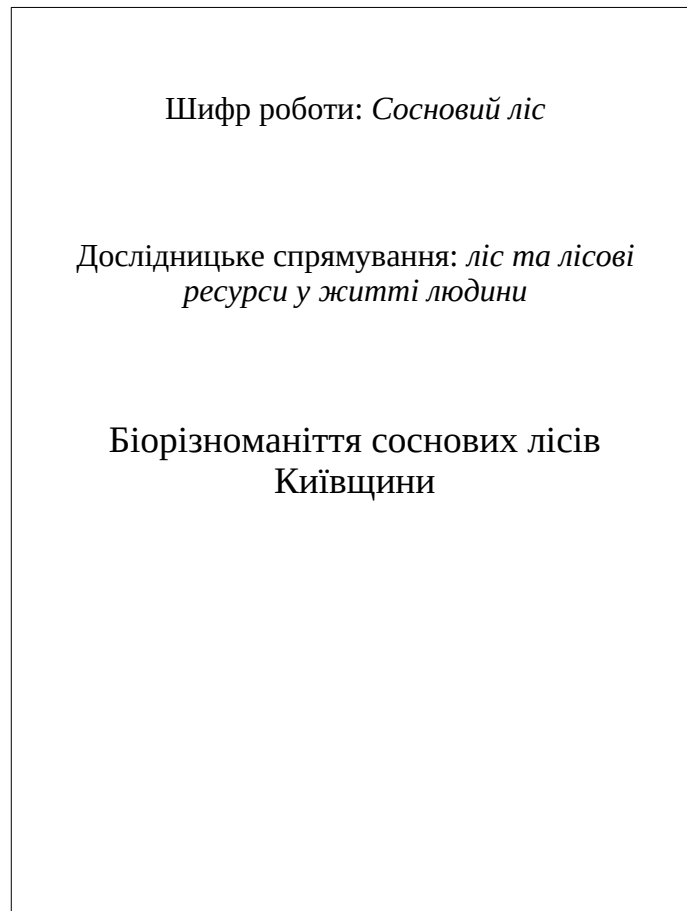

Рис. 1. Зразок оформлення титульної сторінки

3. Зміст роботи. Він містить назву і номери початкових сторінок усіх розділів, підрозділів та пунктів (якщо вони мають заголовки), зокрема вступу, розділів, загальних висновків, списку використаних джерел, додатків тощо.

4. У вступі коротко обґрунтовуються актуальність і доцільність обраної теми дослідницької роботи, також формулюється мета, об'єкт і предмет дослідження; вказуються наукові положення, запропоновані учасником особисто, відмінність отриманих результатів від відомих раніше; повідомляється про використання результатів досліджень або даються рекомендації щодо їх використання. Також зазначаються відомості про публікації за матеріалами роботи й апробацію результатів дослідження (за наявності). Орієнтовний обсяг вступу – 2–3 сторінки.

5. Основна частина роботи складається з розділів, підрозділів, пунктів, підпунктів. Кожний розділ розпочинається з нової сторінки.

В основній частині роботи наводяться характеристика джерел, використаних для написання роботи, і короткий огляд літератури за тематикою дослідження; обґрунтовується вибір напряму досліджень, наводяться методика і техніка дослідження; подаються відомості про обсяг дослідження; викладаються, аналізуються та узагальнюються отримані результати, подається їх оцінка.

Зміст основної частини має відповідати темі роботи і повністю її розкривати.

6. Висновки мають містити стислий виклад результатів розв'язання проблеми і поставлених завдань, досягнутих у процесі аналізу обраного матеріалу, оцінок та узагальнень. У висновках необхідно акцентувати увагу на кількісних і якісних показниках здобутих результатів і надати рекомендації щодо їх використання.

7. Список використаних джерел – елемент бібліографічного апарату, який містить бібліографічні описи використаних джерел. Список використаних джерел слід розміщувати в алфавітному порядку прізвищ перших авторів або заголовків.

8. Додатки (таблиці, графіки, ілюстрації тощо) можуть містити допоміжні або додаткові матеріали, необхідні для повноти сприйняття роботи й кращого розуміння отриманих результатів.

II. Вимоги до оформлення роботи

1. Кожна структурна частина роботи починається з нової сторінки. Заголовки структурних частин друкуються великими літерами симетрично до набору: «ЗМІСТ», «ПЕРЕЛІК УМОВНИХ СКОРОЧЕНЬ», «ВСТУП», «РОЗДІЛ», «ВИСНОВКИ», «СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ», «ДОДАТКИ». Заголовки підрозділів друкуються маленькими літерами (крім першої великої) з абзацного відступу. Заголовки пунктів друкуються маленькими літерами (крім першої великої) з абзацного відступу в підбір до тексту.

Відстань між заголовком (за винятком заголовка пункту) і текстом має дорівнювати 3 інтервалам.

2. Нумерація сторінок, розділів, підрозділів, пунктів, рисунків, таблиць, формул подається арабськими цифрами без значка «№». Усі сторінки роботи, враховуючи титульну сторінку, анотацію та додатки, підлягають суцільній

нумерації; номер на титульній сторінці не ставиться, а на наступних сторінках проставляється у правому верхньому куті сторінки без крапки в кінці.

3. Нумеруються тільки розділи основної частини. Зміст, вступ, висновки не нумеруються.

Номер розділу ставиться після слова «РОЗДІЛ», після номера крапка не ставиться. Заголовок розділу друкується з нового рядка. Підрозділи нумеруються в межах кожного розділу за правилом: номер розділу, номер підрозділу. У кінці номера підрозділу має стояти крапка, наприклад: «2.4». Заголовок підрозділу наводиться в тому самому рядку.

Пункти нумеруються в межах кожного підрозділу так: номер розділу, номер підрозділу, номер пункту, наприклад: «2.3.4». Заголовок пункту наводиться в тому самому рядку, але пункт може і не мати заголовка.

У кінці назв розділів, підрозділів, пунктів крапка не ставиться.

Формули нумеруються в межах розділу. Наприклад, «формула (2.3)».

Рисунки нумеруються в межах розділу арабськими цифрами (аналогічно до формул та підрозділів) і позначаються словом «Рис.», наприклад «Рис. 1.2».

Таблиці нумеруються послідовно в межах розділу. У правому верхньому куті над заголовком таблиці розміщується напис «Таблиця» із зазначенням її номера. Номер таблиці складається з номера розділу і порядкового номера таблиці, між якими ставиться крапка, наприклад: «Таблиця 2.3».

Додатки оформлюються як безпосереднє продовження роботи на наступних сторінках. Вони розміщуються в порядку згадування в тексті роботи. Кожен з додатків має розміщуватися на окремій сторінці. Додаток має містити заголовок, який друкується угорі симетрично відносно тексту.

Додатки нумеруються великими українськими літерами і позначаються словом «Додаток», наприклад: «Додаток Б».

4. Під час написання роботи учасник має посилатися на джерела, матеріали, ідеї, висновки, результати, які використовуються в роботі. Це дає змогу перевірити наведені відомості. Посилання в тексті роботи на джерело зазначається порядковим номером за переліком посилань, виділеним двома квадратними дужками, наприклад, «... у працях [1–7]...».

Посилання на ілюстрації в тексті роботи вказуються порядковим номером ілюстрації, наприклад «рис. 1.2». Посилання на формули вказуються порядковим номером формули в дужках, наприклад «... у формулі (2.1)».

На всі таблиці роботи мають бути посилання в тексті, при цьому слово «таблиця» у тексті пишуть скорочено, наприклад «...у табл. 1.2».

У повторних посиланнях на таблиці й ілюстрації треба вказувати скорочено слово «дивись», наприклад: «див. табл. 1.3».

5. Формули в тексті роботи розміщуються після посилання на них.

Вони відокремлюються від тексту інтервалами в один рядок зверху і знизу та розміщуються посередині сторінки. Формули, якщо вони громіздкі і

складні, розташовуються на окремих рядках. Символи і коефіцієнти, що наводяться у формулі, описуються безпосередньо під нею в тій послідовності, в якій згадуються у формулі.

6. Ілюстративний матеріал (креслення, рисунки, таблиці, діаграми, графіки, схеми, фотографії) у роботі використовується з метою більш наочного представлення результатів досліджень та їх обґрунтування. Усі ілюстрації зазначаються в тексті роботи. Якщо ілюстративний матеріал за обсягом перевищує третину сторінки, він має виноситися у додатки.

7. Цифровий матеріал роботи оформлюється у вигляді таблиць. Слово «Таблиця» починається з великої літери, прописується курсивом і розміщується у верхньому правому куті сторінки, а її назва – посередині, симетрично до тексту і наводиться жирним шрифтом (за прикладом).

Таблиця 2.1

Статистична характеристика дослідних даних

№ пп	Статистичний показник	Таксаційний показник		
		діаметр, см	висота, м	об'єм у корі, м ³
1	Середнє арифметичне значення	32,6	19,7	0,729
2	Мінімум	20,8	17,9	0,257
3	Максимум	53,1	22,4	1,760
4	Стандартна помилка	1,8	0,3	0,081
5	Стандартне відхилення	8,4	1,2	0,378

Додаток 2
до Положення про щорічний
Всеукраїнський конкурс дослідницьких
робіт випускників учнівських лісництв

ВІДОМОСТІ
про автора та керівника дослідницької роботи
« _____ »
(шифр роботи)

Автор

Керівник роботи

1. Прізвище _____
2. Ім'я (повністю) _____
3. По батькові (повністю) _____
4. Повне найменування та місцезнаходження
навчального закладу, у якому навчається
автор та рік навчання

1. Прізвище _____
2. Ім'я (повністю) _____
3. По батькові (повністю) _____
4. Місце роботи, телефон, e-mail

5. Результати роботи презентовано

(рік, місце, назва)

5. Посада _____

6. Результати роботи впроваджено

(рік, місце, форма впровадження)

7. Телефон, e-mail _____

Керівник роботи

Автор роботи

(підпис)

(прізвище та ініціали)

(підпис)

(прізвище та ініціали)